

7. ÓRA

ISMÉTLÉS

1. Rakd az igéket a megfelelő alakba!

Anneli (nousta) aikaisin.
 Sinä (hymyillä) usein.
 He (katsoa) ulos.
 (voida) Te auttaa?
 Hän (tulla) aina aikaisin.
 Minä (haluta) syödä.
 Milloin sinä (herätä)?
 (saada) minä kysyä?

2. Válaszolj a kérdésekre tagadva!

pl. Oletko suomalainen? > Ei, en ole suomalainen.

Syöttekö nyt?
 Laulatko hyvin?
 Nousevatko aikaisin?
 Menettekö ulos?
 Kuuletko minua?
 Luetko kirjaa?

Minulla on.... – Nekem van.....

A finnben ezzel a szerkezettel fejezzük ki, hogy valakinek van valamije, pl.
Minulla on auto ‘van autóm’; *Annalla on talo* ‘Annának van háza’.

Képzése:

birtokos + -lla/-llä (-on/-en/-ön) + on (létige) + birtok

- A létige akkor is E/3. személyben van, ha több birtokról beszélünk,
 pl. *Hänellä on siniset silmät.* ‘Neki kék szemei vannak’.
- Kérdőmondatokban a következő mondat szerkezetet használjuk,
 pl. *Onko sinulla kissa?* ‘Neked van macskád?’
- *Kenellä on....?* ‘Kinek van valamije?’,
 pl. *Kenellä on koira?* – *Minulla on koira.* ‘Kinek van kutyája? – Nekem van kutyám.’

Nézzük meg, hogyan is néz ki a személyes névmásokkal ez a szerkezet!

Minulla on...	> Nekem van....	pl. <i>Minulla on koira.</i> ‘Van kutyám.’
Sinulla on...	> Neked van...	pl. <i>Sinulla on kissa.</i> ‘Van macskád.’
Hänellä on...	> Neki van...	pl. <i>Hänellä on sauna.</i> ‘Van szaunája.’
Meillä on...	> Nekünk van....	pl. <i>Meillä on tytär.</i> ‘Van egy lányunk.’
Teillä on...	> Nektek van....	pl. <i>Teillä on bussilippu.</i> ‘Van buszjegyünk.’
Heillä on...	> Nekik van....	pl. <i>Heillä on iso talo.</i> ‘Nagy házuk van.’

Ezt a szerkezetet használjuk a következő kifejezésekben is:

<i>Minulla on nälkä.</i>	Éhes vagyok.	<i>Minulla on yskä.</i>	Köhögök.
<i>Minulla on jano.</i>	Szomjas vagyok.	<i>Minulla on nuha.</i>	Náthás vagyok.
<i>Minulla on kiire.</i>	Sietek.	<i>Minulla on flunssa.</i>	Influenzás vagyok.
<i>Minulla on aikaa.</i>	Van időm.	<i>Minulla on paha olo.</i>	Rosszul vagyok.
<i>Minulla on kuuma.</i>	Melegem van.	<i>Minulla on kuumetta.</i>	Lázás vagyok.
<i>Minulla on kylmä.</i>	Fázok.	<i>Minulla on kurku kipeä.</i>	Fáj a torkom.*

* Fáj valamije: *Minulla on kipeä.* A pontozott részbe helyettesítjük, hogy mink fáj, pl. *Minulla on hammas/vatsa/korva/selkä/käsi kipeä.* Fáj a fogam/hasam/fülem/hátam/kezem.

Feladat

1. Egészítsd ki a mondatokat! Figyelj a fokváltkozásra!

- (Minä) on kissa.
(Tyttö) on uusi polkupyörä.
(Mies) on musta tukka.
(Me) on pieni asunto.
Onko (te) parveke.
(Tuo poika) on kova yskä.
(Hän) on flunssa.
(Tämä lapsi) on kuumetta.
(Isoäiti) on kissa.
(Kaisa) on veli.
(Kuka) on sanakirja?
(Lääkäri) on silmälasit.

Birtokos személyragozás

A finnben külön ragozással fejezzük ki a birtokviszonyt.
A birtokos személyragok a következők:

	Birtokos személyrag	példa	jelentés
E/1.sz.	-ni	minun taloni	‘az én házam’
E/2.sz.	-si	sinun talosi	‘a te házad’
E/3.sz.	-nsa/-nsä	hänen talonsa	‘az ő háza’
T/1.sz.	-mme	meidän talomme	‘a mi házunk’
T/2.sz.	-nne	teidän talonne	‘a ti házatok’
T/3.sz.	-nsa/-nsä	heidän talonsa	‘az ő házuk’

- A birtokos névmást (*minun, sinun...* stb.) első és második személyben elhagyhatjuk. Tehát a *minun taloni* helyett azt is mondhatjuk, hogy *taloni*.
- !!! Harmadik személyben viszont ki kell tenni a birtokos névmást is, mert a birtokos személyrag E/3. és T/3. személyben megegyezik, pl. *hänen talonsa* ‘az ő háza’ – *heidän talonsa* ‘az ő házuk’.
- A beszélt nyelvben az is helyes, ha a birtokos személyragot elhagyjuk, pl. *minun talo* ‘az én házam’; *sinun koira* ‘a te kutyád’.
- A birtokos személyragot a genitívuszi tőhöz kapcsoljuk. pl. *ovi* ‘ajtó’ > *oveni* ‘az ajtóm’; *huone* ‘szoba’ > *huoneeni* ‘a szobám’.
- !!! A birtokos személyrag előtt nincs fokváltakozás, pl. *kauppa* ‘bolt’ > *kauppasi* ‘a boltod’; *poika* ‘fiú’ > *poikasi* ‘a fiad’; *tyttö* > *tyttöni* ‘a lányom’.

FELADAT

2. Párosítsd a személyes névmásokat a mondatokkal!

1. Minun	a. lapsemme on 5-vuotias.
2. Sinun	b. puhelimensa on rikki.
3. Hänen	c. äitinne on kaunis nainen.
4. Meidän	d. ystäväni menee huomenna naimisiin.
5. Teidän	e. siskonsa ajaa paljon pyörällä.
6. Heidän	f. kissasi leikkii ulkona.
7. Jaanan	g. laukku on nahkaa.

3. Fordítsd le a következő mondatokat finnre!

1. A barátom a kanapén ül.
2. A macskánk öreg.
3. Neki van egy könyve.
4. A könyved a táskában van.
5. Az orvos felesége szép.
6. Náthás vagy.
7. A szobában van az ágyam.
8. Anna barátjának van egy autója.
9. Az asztalon van a levelünk.
10. Éhesek vagyunk.

Külső tulajdonságok

Minkänäköinen hän on? ’Hogy néz ki?’

pitkä	hosszú, magas (embernél)	suloinen	kedves, bájos
lyhyt	rövid, alacsony (embernél)	ruma	csúnya
hoikka	vékony, karcsú	tukka	haj
tukeva	zömök	vaalea	világos
lihava	kövér	tumma	sötét
laiha	sovány	suora	egyenes
kaunis	szép	kihara	göndör
nätti	csinos	silmä(t)	szem(ek)
hyvännäköinen	jóképű, jól néz ki	silmälasit	szemüveg
komea	csinos	parta	szakáll
söpö	aranyos	viikset	bajusz

Belső tulajdonságok

mukava	kedves	ankara	szigorú
vihainen	mérges	hyväsydäminen	jószívű
ahkera	szorgalmas	kohtelias	udvarias
laiska	lusta	ystävällinen	barátságos

Hänellä on pitkä vaalea suora tukka.
Hänellä on siniset silmät ja silmälasit.
Hän on kaunis/nätti/hyvännäköinen.
Hän on pitkä ja hoikka.

Hän on kalju.
Hänellä on vihreät silmät.
Hänellä on parta ja viikset.
Hän on komea/hyvännäköinen.
Hän on lyhyt ja tukeva.

Hänellä on lyhyt tumma kihara tukka.
Hänellä on ruskeat silmät.
Hän on söpö/suloinen.

Szorgalmi feladat

A szöveg alapján jellemezd le magadat vagy az egyik ismerősödet! Kezdd a nevével (*hánen nimensä on ...*), hány éves (*hän on ... vuotta vanha*), s írd le hogy néz ki, milyen ember ő!

SZÓSZEDET

hymyillä	mosolyog	sana	szó
aikaisin	korán	olla rikki	elromlott
auttaa	segít	mennä rikkiin	tönkre megy
kuulla	hall	mennä naimisiin	házasodik
kissa	macska	ystävä	barát
koira	kutya	poikaystävä	barát (mint pár)
bussilippu	buszjegy	tyttöystävä	barátnő
lippu	jegy, zászló	nahka	bőr
kuuma	forró, meleg	ajaa pöyrällä	biciklizik
kylmä	hideg	sohva	kanapé
kipeä	fájdalom	istua	ül
kurku	torok	vanha	öreg
hammas	fog	kirja	könyv
vatsa	has	laukku	táska
korva	fül	lääkäri	orvos
selkä	hát	vaimo	feleség
käsi	kéz	huone	szoba
parveke	erkély	sänky	ágy
sanakirja	szótár	pöytä	asztal
		kirje	levél